

‘SARMAŞIK’ KELİMESİNİN ETİMOLOJİSİ ÜZERİNE

Kübra YENİCE*

Özet

Modern dilbiliminde etimoloji olarak da bilinen kökenbilimi bir kelimenin hangi köke dayandığı, ilk olarak nasıl bir anlam taşıdığı, zaman içerisinde ne gibi şekil ve anlam değişiklikleri gösterdiği gibi konuları ele alıp inceleyen bilim dalıdır. Kelimeler arasında kurulan ilişkilerin açıklanmasına dayanan etimolojide, sadece kelimelerden değil kelimelere eklenerek yeni anlamlar türeten eklerden de yararlanır. Bir dildeki kelimelerin köklerinin ve bu köklerdeki anlam unsurlarının tespit edilmesi o dilin eskiliğinin belirlenmesinde önemlidir. Bu yolla o dili konuşan milletin duygu ve düşünce yapısı da aydınlatılmış olur. Aynı zamanda ilerleyen dönemlerde ortaya çıkan yeni kelimelerin ve anlam gelişmelerinin de açıklığa kavuşturulması kolaylaşır. Tüm bunların ışığında bu çalışmada “Sarmaşıkgillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki” tanımlamasıyla bilinen sarmaşığın etimolojisi yapılmıştır. İlk olarak Eski Uygur Türkçesinde **yörgey** biçimiyle karşımıza çıkan sarmaşık kelimesinin tarihî ve çağdaş Türk dillerindeki varlığına ve değişimine değinilmiştir. **Yörge-** ‘etrafına sarılmış’ kökünden gelen ve ‘kendini bir ağacın etrafına saran ve onu solduran bir bitkinin adıdır’ anlamındaki **‘yörgey’in** bu biçiminden başka tarihî Türk dillerinde **mandār, çeñlik, çırmaş, kumlâk** gibi kullanımlarının da bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ‘Türkçe Bitki Adları Sözlüğü’nde yaptığımız taramayla sarmaşık kelimesinin günümüz Türkiye Türkçesinde **ak asma, bodur otu, bostanbozan, cin saçı, dövülmüş avrat otu, kara asma, kara yaprak, küsküt** gibi farklı birçok adının da olduğu görülmüştür. Etimolojisi yapılan ‘sarmaşık’ın aynı zamanda **‘ışk** kökünden geldiğine dair rivayetler ileri sürülen halk etimolojisine de yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sarmaşık, etimoloji, halk etimolojisi, tarihî ve çağdaş Türk lehçeleri, Türkiye Türkçesi.

ON THE ETYMOLOGY OF THE WORD ‘SARMAŞIK’

Abstract

Origin science, also known as etymology in modern linguistics, it is a branch of science that deals with and examines subjects such as what root a word is based on, what meaning it has in the first place, what shape and meaning changes it shows over time. In etymology, which is based on the explanation of the relationships established between words, not only words but also affixes that create new meanings by adding them to the words are used. Determining the roots of words in a language and the meaning elements in these roots is important in determining the antiquity of that language. In this way, the emotional and mental structure of the nation speaking that language is also clarified. At the same time, it becomes easier to clarify new words and meaning developments that appear in the future. In the light of all this, the etymology of ‘ivy’, which is known as a plant from ivyaceae, has dark green colored, different shaped leaves and climbs by clinging to steep, flat places with its small additional roots, has been examined in this study. Firstly, the existence and change of the word “ivy”, which appears in the

* Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, kubrayenice@hacettepe.edu.tr 0000-0002-1091-3124
Gönderim tarihi: 02/02/2022 Kabul tarihi: 17/02/2022

Old Uyghur Turkish with the form of 'yörgey', in historical and contemporary Turkish languages is mentioned. It has been determined that apart from this form of 'yörgey', which comes from the root 'yörge-' and means 'it is the name of a plant that wraps itself around a tree and makes it wither', there are also uses such as mandār, çeçlik, çırmaş, sandlak in historical Turkic languages. In addition, by scanning the Turkish Dictionary of Plant Names, it has been seen that the word ivy has many different names in today's Turkey Turkish, such as "white vine, dwarf grass, bostanbozan, gin hair, pounded horseradish grass, black vine, black leaf, dodder". There are rumors that the etymology of 'ivy' comes from the root of 'ışk' in folk etymology. It has also been mentioned.

Keywords: Sarmaşık, etymology, folk etymology, historical and contemporary Turkish dialects, Turkish.

Giriş

Etimoloji, bir kelimenin hangi köke dayandığı, ilk olarak nasıl bir anlam taşıdığı, zaman içerisinde ne gibi şekil ve anlam değişiklikleri gösterdiği gibi konuları ele alıp inceleyen bilim dalıdır. Kelimeler arasında kurulan ilişkilerin açıklanmasına dayanan etimolojide, sadece kelimelerden değil kelimelere eklenerek yeni anlamlar türeten eklerden de yararlanır.

“Bir dildeki kelimelerin köklerinin ve bu köklerdeki anlam unsurlarının tespit edilmesi o dilin eskiliğinin belirlenmesinde önemlidir. Bu yolla o dili konuşan milletin duygu ve düşünce yapısı da aydınlatılmış olur. Aynı zamanda ilerleyen dönemlerde ortaya çıkan yeni kelimelerin ve anlam gelişmelerinin de açıklığa kavuşturulması kolaylaşır” (Güner, 2006, s.77).

Bu çalışmada dil bilimin önemli bir dalı olan etimoloji alanına katkı sağlaması amacıyla **sarmaşık** kelimesinin etimolojisi yapılmıştır. Kelimenin etimolojisi yapılırken kronolojik sıra gözetilmiştir. Araştırmanın sınırlarını, kelimenin Orhon Türkçesinden başlamak üzere çağdaş Türk lehçe ve ağızlarındaki kullanımı da dahil edilerek tarihî Türk dillerindeki ve Türkiye Türkçesindeki kullanımı oluşturmaktadır.

Tanım

Güncel Türkçe Sözlük'te **sarmaşık** kelimesi; “sarmaşıkçillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki (Hederahelix)” şeklinde yer almaktadır (TDK,2019, s.2039).

Kelime, **sar-** eylem köküne **-mA** isim-fiil ekini, **-ş** işteş çatı ekini ve eylemden ad yapım eki **olan -Ik/-Uk, k** ekini alarak türetilmiş bir addir.

Kamus-ı Türkî'de ‘rast geldiği şeye sarılan nebatat envarı: ak sarmaşık, yer sarmaşığı, bağ sarmaşığı’ olarak geçmektedir.

Çağdaş Türk Lehçelerinde ve Ağızlardaki Kullanımı

Derleme Sözlüğü (Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğü)'nde ise **sarmaşık** kelimesi genel anlamından farklı olarak Babadağ *Sarayköy- Denizli'de “gelin olacak kızın arkadaşlarıyla yaptığı kır eğlencesi” tanımlamasıyla geçmektedir (TDK, 1978, C/10).

Kelimenin diğer Türk yazı dillerindeki biçimlerine baktığımızda,

Azerbaycan Türkçesinde sarmaşiq,

Başkurt Türkçesinde sırmawık, hırlavık, sırmalsık,

Kazak Türkçesinde şırmawık,

Kırgız Türkçesinde çirmook,

Özbek Türkçesinde çirmavıq,

Türkmen Türkçesinde çırmaşık,

Tatar Türkçesinde çormavık,

Uygur Türkçesinde yögmäş biçimleriyle olduğunu görüyoruz (Ercilasun, 1991).

Tarihî Türk Dillerindeki Kullanımı

Sarmaşık kelimesinin kökenine baktığımızda kelimeye Orhon Türkçesi kaynaklarında rastlanmamakla birlikte kelime ilk olarak Eski Uygur Türkçesinde **yörgey** biçimiyle kullanılmıştır.

Kelimenin sahip olduğu diğer biçimler ve dönemler boyunca uğradığı değişimler araştırma boyunca sunmaya çalışılmıştır.

Kelime ‘An Etymological Dictionary of Pre-thirteenth-Century Turkish’ adlı sözlükte ‘**sarmaçuk**’ madde başıyla geçiyor (Clouston,1972, s.852,853). Kelimeyi ***sarma-** kökünden getiren Clouston, ‘sarmaşık (sarmaşuk)’ın sarmaşığ olup olmadığını net olmadığını belirtiyor. Osmanlı Türkçesinde

sarmaş- kökünden gelen sarmaşığın Çağatay Türkçesinde ‘ağaca tırmanan bitkinin adı şeklinde geçtiğini, Arapçada **aşaqa** ya da **lablab** köküne dayandığını ve **serigen (sarıjan)** biçiminde de olabileceğini söylüyor (Clauson,1972, s. 852,853).

Aynı sözlükte sarmaşığa, **yörgenç** ve **yörgey** madde başlarında da rastlanıyor. Clauson **yörgenç** ve **yörge-** kelimelerini, **~yörgey, yörgençü, yörgemeç ve sarmaçuk** gibi ‘etrafa sarılmış’ köküne dayandırıyor. Anlamı ise ‘kendini bir ağacın etrafına saran ve onu solduran bir bitkinin adıdır, gündüz otu.’ şeklinde geçiyor. **Yörgey** madde başında ise bu kelimenin olası olmayan bir form olduğunu, **yörgenç’in** yanlış okunmuş şekli olduğunu ve Uygur halkında emziren annelerin sütünü artırma reçetesinde kullanılan diğer adıyla gündüz sefası çiçeği olduğunu söylüyor (Clauson,1972, s.965,966).

Marcel Erdal ve Ahmet Caferoğlu da kelimenin **yilim** biçimiyle de Eski Uygur döneminde yaşadığını söylüyor.

itim~ yilim ~yelim < **il-im**: ‘Tutkal’ karşılığında kullanılan kelimedir. Bu dönemde (Eski Uygur) kelimenin **yilim yı** ‘sarmaşık otu’ tamlaması kurduğu görülmektedir (Erdal, 1991, s.296; Caferoğlu, 2011, s.296).

Karahanlı Türkçesine geldiğimizde ise Dîvân’daki lehçe bilgisi üzerine ayrıntılı bir araştırma yapan Karahan, kelimenin Dîvân dışında tarihî ve modern Türk dili alanında henüz tanıklanamamış olduğunu belirtmektedir (Karahan, 2009, s. 543).

Kelimenin **tek örnek (hapax legomenon)** olarak kabul edilmesi sebebiyle **kelime** hakkında ortaya konulan görüşler de sınırlı olmuştur.

Clauson, Karahanlı Türkçesinde varlığını sürdüren **mandâr’ın** muhtemelen Farsça **band** “ip, bağ” ile bağlantılı İrani bir alıntı olduğunu belirtmektedir (EDPT 767b).

Drevnetyurkskiy Slovar’da **mandâr** “tırmanıcı bitki” olarak kaydedilmiştir (DTS 336a).

Bunlara ek olarak, “DLT’deki **sarmaşık** anlamı bizi yanıltmış olmalıdır. Fakat ağaçların üzerinde de mantar yetiştiğini, Türklerin bundan kav yaparak, çakmak taşı ile ateş yaktıklarını da unutmamak gerekir. DLT’deki **mandar** biçimini dikkate almalıyız” (Güner, 2014, s.56).

Dîvân’daki alıntı kelimeleri dillere göre tasnif ettiği ve değerlendirdiği yazısında Sertkaya, **mandâr** kelimesini Farsça kökenli kelimeler arasında göstermiş ve **mandâr< Far. bent** şeklinde bir açıklama yapmıştır (Sertkaya, 2009, s. 37).

Çağbayır da Ötügen Türkçe Sözlük’te Clauson’u esas almış ve kelimenin Far. **band**’dan geldiğini söylemiştir (ÖTS III-3047).

Dîvân’da **mandâr** olarak geçen kelime Sanskritçede “mercan ağacı” anlamında olan **mandārah (= mandāravṛkshakah) ~ mandāra (Lat. Erythrina Indica)** kelimesinin Eski Türkçeye geçmiş biçimidir.

Buna göre **mandāra** kelimesi de başlangıçta bir ağacı ve bu ağacın kırmızı renkli çiçeklerini ifade ederken zaman içerisinde Oğuz Türkçesinde **sarmaşık** anlamını kazanmış ve **mandâr** biçimine dönüşmüş olmalıdır (Güner, 2014, s. 58).

Sonuç olarak Dîvânü Lugâti’t-Türk’te geçen **mandâr** “sarmaşık” kelimesi Eski Türkçeye Sanskritçe’den geçmiş bir kelime olmalıdır (<**mandārah ~ mandāra**). Türkiye Türkçesindeki **mantar** ve Farsça **band** “ip, bağ” kelimesiyle alakalı değildir. Kelime, **tek örnek (hapax legomenon)** olmayıp Eski Uygur Türkçesi döneminde de kullanılmıştır. Kelimenin **mandārlan-** “ağaç sarmaşıkla kaplanmak, sarmaşıklanmak” biçimi ise **mandâr** isminin Türkçe **-IA-n-> -IA-** ekini almasıyla türemiş şeklidir (Güner, 2014, 59).

DLT’de sarmak ve sarmaşık anlamı taşıyan kelimeleri derlediğimizde ise, aslında sarmaşığın adlandırılmasında kullanılan kelimelerin zenginliğini görüyoruz:

Çeylik: Sarmaşık

Mandâr: Ağaçlara sarılan ve onların kurummasına neden olan bir bitkinin adı- sarmaşık (Oğuz lehçesi)

Mandarlandı: yığâç mandarlandı: Ağaç sarmaşıklandı (mandarlanūr, mandarlanmâq).

Kumlâk: Kıfçâk ülkesinde yetişen, sarmaşığa benzeyen bir bitki. Kıfçâklar bunu balla karıştırarak bir içki hazırlarlar. Eğer bu ot bir gemiye alınacak olursa, denizde şiddetli dalgalar oluşur ve yolcular boğulacak gibi olur [**şerbetçiotu**].

Sarmaş: Bir şeyin, başka bir şeyin üzerine sarınması. Bir kargaşa, ihtilaf söz konusu olduğunda halkın birbirine girmesini anlatmak için ‘sarmaş boldı’ denir.

Sarmaşdı: ol manga yışıg sarmaşdı: O, bana (bir şeyi, örneğin) ipi (ağaca) sarmakta yardım etti. sarmaşūr, sarmaşmâq.

Sarmattı: ol yışıgnı yığâçqa sarmattı: O, ipi ağaca [başka bir yere de olabilir] sardırdı (sarmatūr, sarmatmâq).

Yörgenç: Ağaca dolanan ve onu kurutan bir bitki, sarmaşık

Yörgēdi: ol adâqın yörgēdi: O ayağını [başka bir şeyi de olabilir] sardı. Birinin sardığı herhangi bir şeyi anlatmak için de yine bu sözcük kullanılır (yörgēr, yörgēmēk).

Yörgendi: uruq yığâçqa yörgendi: İp, ağaca (başka bir şeye de olabilir) sarıldı.

er yogurqânga yörgendi: Adam yorgana [başka bir şeye de olabilir] sarındı. (yörgenūr, yörgenmek).

Yörgeşdi: yığâçqa yıp yörgeşdi: İp, ağaca [başka bir şeye de olabilir] sarıldı. Kendini başka bir şeyin üzerine saran bir şeyi anlatmak için de bu sözcük kullanılır (yörgeşūr, yörgeşmek).

Yörgetti: ol yıp yörgetti: O, (ona) dokuma ipliğini (bir şeyin üzerine) sardırdı. Ayak-sargısını [dolak] ya da başka sargıları sardırmayı anlatmak için de bu sözcük kullanılır (yörgetur, yörgetmek).

Karahanlı Türkçesinden sonra Harezmi Türkçesine baktığımızda sarmaşık kelimesine eş değer iki kelimenin **yörgen-**: örtünmek, bürünmek ve **yörgeş:** örgeşmek olduğunu görmekteyiz (Ünlü,2013). Sarmaşık kelimesi bu dönemde kaynaklarda bu iki biçimiyle geçmektedir.

Eski Anadolu Türkçesinde sarmaşık kelimesi yuvarlaklaşmaya uğrayarak **sarmaşuk** biçimiyle kullanılmaktadır.

Çağatay Türkçesinde ise sarmaşık kelimesini karşılayan kelimeler;

Çırma- fiili “sarmak” (ŞSL, s.46) anlamında geçer. Yine ÇT’de **çırma-** fiilinden türeyen **çirmangan** “sarılan”, **çırmaş** “**sarmaşık, büküm**” (ŞSL, s.46) kelimeleri mevcuttur. Kelime **çır-** “dolayıp seyirtmek” (ŞSL, s.55) kökünden gelmiş olmalıdır. Çağatay Türkçesinde **çır-** fiilinden türeyen **çırıl-** “büküm büküm olmak, bükülmek” fiili (ŞSL, s.55) geçmektedir. **Çırma-** fiili KT’de “sarmak, çemremek” (KTS, s.51) şeklinde geçer (Şahin, 2020, s.18). (ŞSL: Şeyh Süleyman Efendi Lugati, **KT:** Kıpçak Türkçesi, **KTS:** Kıpçak Türkçesi Sözlüğü)

Sarmaşık kelimesi günümüz Türkiye Türkçesinde de farklı birçok adla karşımıza çıkmaktadır.

Bunlardan ilki “**Ak Asma**”dır. Ak asma, clematis{ranunculaceae} türlerine verilen genel addır. Odunsu, tırmanıcı, bileşik veya basit yapraklı bitkilerdir. Çiçekler beyaz veya sarımsı renktedir. Memleketimizde 5 türü yabancı olarak yetişmektedir. Bazı kültür çeşitleri bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir. Eş anlamlıları filbahar, filbahri (fulbahri- ilk bahar ful’u anlamına gelir), yabancı sarmaşığdır. Clematis orientalis L. (Köpektutağı) ve C. vitalba L. (Peçek) Erzincan yöresindeki adlarıdır. C. villicella L. (Yakmuk) da Gaziköy-Tekirdağ’da sarmaşığın yerine kullanılan addır (Baytop,2007, s.24).

Diğeri “**Bodur Otu**”dur. *Cionura erecta* {t.} Griseb. {Syn:} *Marsdenia erecta* L. R. Br. (Asclepiadaceae). Çok yıllık, beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Hayvanlarda zehirlenme yapar. Eş anlamlıları “Babrik, Dağ sarmaşığı”dır (Baytop,2007, s.49).

“**Bostanbozan**” da sarmaşık yerine kullanılan adlandırmalardandır. *Cuscuta* {Cuscutaceae} türlerine verilen genel addır. Bu türler bir veya çok yıllık, klorofilsiz ve asalak bitkilerdir. Eş anlamlıları “Bağbozan, Cinsaçı. Eftimon. Gelinsaçı. Kızıl sarmaşık. Küşüt (Diyarbakır). Şeytansaçı”dır. *Cuscuta europaea* L- İdrar artırıcı ve müshil olarak kullanılır. *C. monogyna* Vahl (Kızılkurt) sarmaşığın Kemaliye-Erzincan yöresinde kullanılan ismidir (Baytop,2007, s.50).

Sarmaşık “**Cin saçı**”, Küsküt, Bağısak, Verem otu, Eftimün, Zire-i Rûmi isimleri ile de anılmaktadır. Çeşitli havas ve büyü uygulamalarında kullanılmaktadır (Baytop,2007, s.60).

“**Dövülmüş Avrat Otu**” da sarmaşık yerine kullanılmaktadır (Baytop,2007, s.95).

Bir diğer farklı adlandırma ise “**Eftimûm**” dur. <Gr. Eftimon, bağboğan, serent, bağbozan, bostanbozan, gelinsaçı, küşüt, cin saçı, kızıl sarmaşık, küsus, ükşus; (*Cuscuta epythimum*). “eftimûn”. [252b/15], [257a/5], “sarmaşık, sarmaşuk, şarmaşığ” [205a/2], [213a/8], [242b/5] biçimleriyle kullanılmaktadır.

“**Kara Asma**” sarmaşık, “**Kara Yaprak**” da duvar sarmaşığı yerine kullanılan farklı adlandırmalardandır (Baytop,2007, s.153).

Son olarak “**Küsküt**” de sarmaşık yerine kullanılmıştır. Küsküt, çit sarmaşığıgillerden, ince uzun ipliksi saplarıyla asmalara, baklagillere, kimi meyve ağaçlarına ve tarım bitkilerine sarılarak onları sömüren, mor çiçekli, birçok türü bulunan, klorofilsiz bir asalak bitkidir (TDK,2019, s.1564).

Verem otu, şeytan saçı, cin saçı, kızıl ot gibi yöresel isimlerle de anılan küsküt, iplik şeklinde sarı-turuncu gövdeleri olan, köksüz ve yapraksız tam parazit bir bitkidir.

“Halk etimolojisi yanıltıcı benzerliklerden yola çıkılarak kelimelerin kökenini yanlış köklere bağlama işinin dilbilimsel adıdır. Dilbilimsel bakımdan sağlam delillere dayanmadan, uydurma yahut yakıştırma yoluyla yapılan etimolojiye *halk etimolojisi*, *folk etymology*, *vulgar etimoloji*, *popüler etimoloji*, *yanlış etimoloji*, *yerlileştirme* gibi isimler de verilir” (Demirci, 2017, s.156).

Halk etimolojisinde sarmaşığın ‘ışk ‘şiddetle sevmeye, şiddetli ve yakıcı sevgi’ kökünden geldiğini rivayet edenler bunu desteklemek için şöyle bir benzetmeye başvurmuştur. Nasıl ki aşığın sevgiliye duyduğu onu sarıp sarmalayan şiddetli ve yakıcı aşkı, aşığı kurutuyorsa sarmaşık da sarmalandığı dalı kurutuyor. Dolayısıyla bu yönüyle sarmaşığı ‘ışk kökünden getirmeyi mantıklı görmüşlerdir. Tabii ki bu durum halk etimolojisinde teşekkül ettiğiinden kesinlik söz konusu değildir.

Sonuç

Bu çalışmada **sarmaşık** kelimesi Orhon Türkçesinin söz varlığından itibaren tarihî ve çağdaş Türk lehçelerini de kapsayarak günümüz Türkiye Türkçesindeki biçimine kadar tarihî inceleme yöntemi ile incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada başta Güncel Türkçe Sözlük olmak üzere Clauson’un “An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish” adlı eserinden ve Caferoğlu’nun “Uygur Türkçesi Sözlüğü”nden çokça yararlanılmıştır.

Kelimeye Orhon Türkçesinde rastlanmamakta olup ilk olarak **yörgey** biçimiyle Eski Uygur Türkçesinde karşılaşılmıştır. Kelime ayrıca bu dönemde **yilim yı** şekliyle de geçmektedir. Clauson sözlüğünde Eski Uygurca **yörgey** biçiminde olan kelimenin **yörgenç**, **yörgençü**, **yörgemeç** biçimlerinin de olduğuna değinmiştir.

Karahanlı Türkçesine geldiğimizde ise **sarmaşık**; **mandar**, **çeçlik**, **kumlâk** ve **yine yörgenç** biçimleriyle kullanılmaktadır. Harezmi Türkçesine baktığımızda ise sarmaşık kelimesine eşdeğer iki kelime karşımıza çıkmaktadır. Bunlar **yörgen-** ve **yörgeş-** kelimeleridir. EAT’de kelitemiz **sarmaşuk**

şeklinde. Çağatay Türkçesinde de **sarmaşık**, **çırma-** 'sarmak' fiilinden türemiş olan **çırmaş** karşılığındadır.

Sarmaşık Türkiye Türkçesinde **ak asma**, **bodur otu**, **bostanbozan**, **cin saçı**, **dövülmüş avrat otu**, **eftimüm**, **kara asma**, **kara yaprak** ve **küsküt** adlarına karşılık gelmektedir.

Ayrıca sarmaşığı halk etimolojisinde **'ışk** kökünden getirerek ona ilgi çekici bir anlam da yüklenmiştir.

Bu çalışma ile halk etimolojisinde kaynağını **'ışk** köküne götüren ve kelimeyi aşık-sevgili motifiyle bağdaştıran genelleşmiş varsayımlar çürütülmüş olup kelimenin gerçekte hangi kökten geldiği belirtilmiş, kökeni hakkındaki doğru olmayan varsayımlar giderilmeye çalışılmıştır.

Kaynakça

- "Etimoloji". *Türk Ansiklopedisi (1968)*. 5. (s.497-498). Ankara: MEB Yay.
- ALTAYLI, S. (1994). *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü I*. İstanbul: MEB Yay.
- AMANSARIYEV, C. (1970). *Türkmen Dialektolojisi*. Aşgabat
- ATALAY, B. (1970). *Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- BAYTOP, T. (2007). *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- CAFEROĞLU, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- CAFEROĞLU, A. (2011). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- CLAUSON, G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. İngiltere: Oxford.
- ÇAĞBAYIR, Y. (2007). *Ötüken Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- DEMİR, İ. (2015). "il-, elt-, ilen- Fiilleri ve Bu Fiillerden Türetilen Kelimeler Üzerine". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2), (s. 564-583).
- DEMİRCİ, K. (2017). *Türkoloji İçin Dilbilim*. Ankara: Anı Yay.
- Derleme Sözlüğü*. (2019). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ERCİLASUN, A. Bican. (1991). *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- ERDAL, M. (1991). *Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon I-II*. Wiesbaden: Harrassowitz.
- ERDİ, S., YURTSEVER, S. Tuğba. (2005). *Kâşgarlı Mahmûd- Divânü Lugâti't-Türk*. İstanbul: Kabcacı.
- GÜNER, G. (2006). "Türkiye'de Kelime Etimolojisi Üzerine Yayımlanan Makalelere Dair Bir Bibliyografya Denemesi". *Turkish Studies*, 30(2), (s.77-93).
- GÜNER, G. (2014). "Dîvânü Lugâti't-Türk'te Oğuzca Olarak Geçen Mandâr ve Mandârlan-Kelimelerinin Kökeni Üzerine Düşünceler", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(2), (s.54-61).
- KARAHAN, A. (2009). *Dîvânü Lügâti't-Türk'e Göre XI. Yüzyıl Türk Lehçe Bilgisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- NADALYAYEV, V. M., NASİLOV, D. M., TENİŞEV, E.R., ŞÇERBAK, A. M. (1969). *Drevneyurkskiy Slovar*, Leningrad.
- ÖLMEZ, M. (2020). "Üç Kuşak Uygurca Bir Söz: yörgey 'sarmaşık' ". *International Journal of Old Uyghur Studies*, 2(1), (s.61-88).
- ÖZŞAHİN, M. (2017). *Başkurt Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- SERTKAYA, Osman F. (2009). Dîvânü Lügâti't-Türk'te Geçen Her Kelime Türkçe kökenli midir? Veya Kâşgarlı Mahmud'un Dîvânü Lügâti't-Türk'ünde Yabancı Dillerden Kelimeler. *Dil Araştırmaları*, 5, (s. 9-38).
- ŞAHİN, S. (2020). "Afganistan Türkmenlerinin Ersarı Ağzında Eskicil Kelimeler". *SUTAD*, 48, (s.13-26).
- TEKİN, T. & ÖLMEZ, M., & CEYLAN, E., & ÖLMEZ, Z. ve EKER, S. (1995). *Türkmence-Türkçe Sözlük*. Ankara: Simurg Yay.
- TOPARLI, R. & VURAL, H., ve KARAATLI, R. (2007). *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türkçe Sözlük. (2019). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

ÜNLÜ, S. (2012). *Harezmi Altınordu Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Yayınevi.

YAVUZARSLAN, P. (2019). *Şemseddin Sami- Kamus-ı Türkî*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.